

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки
і управління

Віталій КАРПЕНКО

27 серпня 2024

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна Податкова система

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Матвійчук Леся Олексіївна
Профайл викладача	https://fbss.khmnu.edu.ua/matvijchuk-lesya-oleksiyivna/
Е-mail викладача(ів)	matviichukl@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5279
Навчальний рік	2024-2025
Консультації	Очні: середа, 6-а пара, 4-507; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	2	3	5	150	68	34		34		82				+
О	З	2	3	5	150	12	6		6		138				+

Анотація дисципліни

Дисципліна «Податкова система» є однією із фахових дисциплін і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». **Пререквізити** – макро- та мікроекономіка, фінанси. **Кореквізити** – фінанси підприємств, страхування та фінанси страхових організацій, переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування системи знань та компетентностей у студентів з теорії та практики оподаткування, засвоєння основ роботи державних органів системи оподаткування, особливостей функціонування податкової системи України та методичних основ щодо справляння податків і зборів..

Завдання дисципліни. Вивчення закономірностей у сфері податкових відносин держави, формування теоретичних знань та практичних навичок із застосування організаційних та методичних прийомів оподаткування, засвоєння правових аспектів визначення платників податків, об'єктів і бази оподаткування. оволодіння методиками визначення та розрахунку податкових зобов'язань, сплати податків до бюджету.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **знати** механізм функціонування податкової системи; **використовувати** теоретичні знання для визначення об'єктів оподаткування та податкової бази; **пояснювати** права та обов'язки платників податків та контролюючих органів; **застосовувати** набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміло **застосовувати** податкові

пільги та ставки; обчислювати суму податкових зобов'язань за податками та зборами; **володіти** методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у податковій сфері; **оцінювати** рівень податкового навантаження як на мікро- так і на макрорівні; правильно заповнювати податкову звітність.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	Сутність та види податків	Сутність та види податків	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, підготовка до виконання тестового контролю №1	6	[1 с. 8-39; 2 с. 7-33; 3; 4; 5 с. 5-35]
2	Організація податкової системи в умовах воєнного стану	Організація податкової системи в умовах воєнного стану	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття, підготовка до виконання тестового контролю №2	6	[1 с. 44-76; 2 с. 33-57; 4; 5 с. 61-77]
3	Податкова політика в системі державного регулювання економіки	Податкова політика в системі державного регулювання економіки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття, виконання ІДЗ	5	[1 с. 48-60; 2 с. 57-90; 5 с. 37-58]
4	Державна податкова служба України	Державна податкова служба України	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття, підготовка до виконання тестового контролю №3	5	[1 с. 68-75; 2 с. 57-90; 3; 5 с. 77-91]
5	Облік платників податків	Облік платників податків	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття, виконання ІДЗ	5	[1 с. 62-70; 3;4]
6	Податок на додану вартість	Податок на додану вартість	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	3	[1 с. 152-178; 2 с. 90-109; 5 с. 109-141]
7	Податок на додану вартість	Податок на додану вартість	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	4	[1 с. 152-178; 2 с. 90-109; 5 с. 109-141]
8	Акцизний податок	Акцизний податок	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття та розв'язування задач	5	[1 с. 189-210; 2 с. 109-125; 3; 5 с. 140-172]
9	Мито	Мито	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття, підготовка до виконання тестового контролю № 4 та розв'язування задач	5	[1 с. 213-230; 2 с. 125-142; 4; 5 с. 172-188]
10	Податок на прибуток підприємств	Податок на прибуток підприємств	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного заняття, виконання ІДЗ	6	[1 с. 113-149; 2 с. 142-158; 5 с. 205-238]
11	Податок на доходи фізичних осіб	Податок на доходи фізичних осіб	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття, підготовка до розв'язування задач	3	[1 с. 78-108; 2 с. 158-175; 3; 5 с. 238-275]
12	Податок на доходи фізичних осіб	Податок на доходи фізичних осіб	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестового контролю № 5, виконання ІДЗ	5	[1 с. 78-108; 2 с. 158-175; 3; 5 с. 238-275]
13	Податок на майно	Податок на майно	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття	3	[1 с. 261-269; 2 с. 199-215; 5 с. 311-323]

14	Спрощена система оподаткування	Спрощена система оподаткування	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до практичного заняття, виконання ІДЗ	5	[1 с. 274-284; 2 с. 215-235; 5 с. 235-261]
15	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ)	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ)	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13, підготовка до практичного заняття	3	[1; 3;4;]
16	Рентна плата	Рентна плата	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до практичного заняття, виконання ІДЗ	6	[1 с. 230-248; 2 с. 185-199; 5 с. 278-307]
17	Інші податки	Інші податки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, підготовка до практичного заняття, виконання та захист ІДЗ	7	[1 с. 251-253, 286-289; 2 с. 175-185; 5 с. 299-307; 325-333]

Примітка. * Лекції проводяться щотижня по дві години * Практичні заняття проводяться щотижня по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-organizacziyu-osvithogo-procesu.pdf>, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. Термін виконання практичних завдань та кейсів на практичному занятті вважається своєчасним, якщо здобувач виконав їх на наступному занятті після отримання завдання. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни можуть користуватись власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Власними пристроями можна користуватися як для роботи в системі Moodle, так і для доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, які необхідні для виконання практичних занять.

Під час роботи над практичними завданнями та кейсами студент має дотримуватися політики доброчесності, яка викладена у Кодексі академічної доброчесності учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету (<https://vzia.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>). У разі виявлення плагіату здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за *чотирибальною* шкалою відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання задач та захисту індивідуального домашнього завдання. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Контрольні заходи					Самостійна, робота	Семестровий контроль, іспит		
Усне опитування				Контрольна робота		Тестовий контроль:					Індивідуальне домашнє завдання	Підсумковий контрольний захід
1	2	3	4	Т.4-5	Т.6-12	1	2	3	4	5	1	1
ВК*: 0,2				0,1		0,1					0,2	0,4

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна робота		Семестровий контроль, іспит
Тестовий контроль	Контрольна робота		Підсумковий контрольний захід
	Якість виконання	Оцінка за захист	1
ВК: 0,30	ВК: 0,1	ВК: 0,1	ВК: 0,5

Оцінювання тестових завдань

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом (може бути інший варіант). Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Відповідність набраних балів за тестове завдання вітчизняній оцінці

Сума балів за тестове завдання	1–10	11–12	13–15	17-20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин (для закритої форми тестів – по одній хвилині на кожне завдання). Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі для навчання.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Оцінювання індивідуального домашнього завдання

Оцінювання результатів виконання індивідуального завдання здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент у повному обсязі виконав індивідуальне завдання, не отримав зауважень, якісно підготував презентацію та захистив його, допустивши дві–три несуттєві похибки.
Добре	Студент виконав у повному обсязі індивідуальне завдання, отримав не значні зауваження, які були ним доопрацьовані, якісно підготував презентацію та захистив його допустивши дві–три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виконав у повному обсязі індивідуальне завдання, підготував презентацію, отримав значні зауваження, які були ним частково доопрацьовані, та захистив його допустивши неточності і суттєві помилки у відповідях.
Незадовільно	Студент не виконав у повному обсязі індивідуальне завдання, не підготував презентацію, отримав значні зауваження, які не були ним доопрацьовані

Оцінювання виконання індивідуального завдання за ваговими коефіцієнтами

Аналітичне завдання	Теоретична частина	Презентація	Захист
0,3	0,3	0,2	0,2

Підсумковий контрольний захід включає два теоретичне питання та практичне завдання. Оцінювання результатів підсумкового контрольного заходу здійснюється за чотирибальною шкалою із таким розподілом балів:

Сума балів за завдання:	
Теоретичне питання 1	0-2,0
Практичне завдання	0-3,0
Оцінка за 4-бальною шкалою	2-5

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання
A	4,75-5,00	5	Зараховано Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок. Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками. Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
B	4,25-4,74	4	
C	3,75-4,24	4	
D	3,25-3,74	3	
E	3,00-3,24	3	
FX	2,00-2,99	2	Незараховано Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.
F	0,00-1,99	2	

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Сутність податків.
2. Історія виникнення податків.
3. Податкова політика, її зміст.
4. Податкова система та принципи її побудови.
5. Функції податків.
6. Класифікація податків.
7. Податкове законодавство України, його основні засади.
8. Поняття податку та збору. Загальні засади встановлення податків та зборів.
9. Види податків та зборів. Загальнодержавні та місцеві податки та збори.
10. Спеціальні податкові режими.
11. Платники податків, їх обов'язки, права та відповідальність.
12. Строки та порядок сплати податків та зборів.
13. Організаційна структура та функції державних податкових органів.
14. Права, обов'язки та відповідальність посадових осіб контролюючих органів.
15. Сутність та фіскальна роль ПДВ.
16. Платники ПДВ та порядок їх реєстрації.
17. Об'єкт та база оподаткування.
18. Ставки податку.
19. Звітність платників ПДВ і контроль податкових органів.
20. Документальне оформлення операцій з ПДВ.
21. Порядок обчислення і сплати ПДВ: податкове зобов'язання та податковий кредит; дата виникнення податкового зобов'язання.
22. Суть і призначення акцизного податку.
23. Платники, база та об'єкт оподаткування.
24. Підакцизні товари та ставки податку.
25. Пільги з акцизного податку.
26. Суть податку на доходи фізичних осіб та визначення основних термінів.
27. Елементи податку: платники податку, база та об'єкт оподаткування.

28. Загальний оподатковуваний дохід фізичних осіб.
29. Доходи, що не є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб.
30. Податкова знижка та підстави для її нарахування.
31. Податкові соціальні пільги та порядок їх надання.
32. Ставки податку на доходи фізичних осіб, порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету.
33. Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних з інших джерел.
34. Податкова звітність податку на доходи фізичних осіб та податкові санкції .
35. Спрощена система оподаткування доходів фізичних осіб.
36. Спрощена система оподаткування юридичних осіб.
37. Суть фіксованого сільськогосподарського податку.
38. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, порядок обчислення та сплати, звітність платників.
39. Туристичний збір, порядок обчислення та сплати, звітність платників.
40. Відповідальність та контроль податкових органів.
41. Екологічний податок, порядок обчислення і сплати.
42. Економічна сутність та призначення мита.
43. Види мита.
44. Платники, об'єкт і ставки мита.
45. Порядок нарахування та сплати мита.
46. Інші податки, порядок нарахування та сплати.
47. Платники акцизного податку
48. Назвіть операції, що є об'єкт оподаткування АП
49. Назвіть операції з підакцизними товарами, які звільнюються від оподаткування АП
50. Механізм обчислення акцизного податку
51. Назвіть платників податку на прибуток підприємств
52. Назвіть об'єкт та ставки податку на прибуток підприємств
53. Які доходи не враховуються при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток
54. Які податки та збори не сплачують платники фіксованого сільськогосподарського податку
55. Назвіть ставки фіксованого сільськогосподарського податку
56. Назвіть порядок розрахунку та строки сплати фіксованого сільськогосподарського податку
57. Які доходи включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку на доходи фізичних осіб
58. Особливості організації податкової роботи в Україні.
59. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.
60. Облік платників податків.
61. Непряме оподаткування в Україні.
62. Особливості проведення прямого оподаткування в Україні.
63. Податок на прибуток: визначення об'єкту оподаткування, ставки та особливості сплати.
64. Амортизація основних фондів та її вплив на об'єкт оподаткування податком на прибуток.
65. Застосування спрощених режимів оподаткування підприємницької діяльності в Україні

Рекомендована література

Основна

1. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
2. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац.ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
3. Лютий І. О. Податкова система : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Центр учбової літератури, 2019. 456 с.
4. Податкова система: підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2019. 567с.
5. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

Додаткова

1. Андрущенко В.Л. Податкова система: Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури, 2017. 416 с.
2. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. К.: Акцент ПП, 2018. 464 с.
3. Податкова система [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с
4. Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник / М. І. Карлін. – К.: Видавничий дім «КОНДОР», 2018. 368 с
5. Податкова система: навчальний посібник / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.

6. Матвійчук Л., Антошевська Д. Страхові інструменти в системі управління податковими ризиками вітчизняних суб'єктів господарювання. Modeling The Development Of The Economic Systems. 2024. №2. С.121-126

7. Матвійчук Л.О., Олійник Л.В. Трансформація податкової системи України: нові виклики для бізнесу. Інвестиції: практика та досвід. 2023. №11. С.31-36

8. Матвійчук Л., Олійник Л. Податкове навантаження вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану: методичний аспект. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. № 3. С. 192-198.

Розробник

к.е.н., доцент Леся МАТВІЙЧУК

Погоджено
Гарант ОП

д.е.н., професор Раїса КВАСНИЦЬКА

Зав. кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку

д.е.н., професор Ніла ХРУЩ